Ahmad Abdelrazek nagykövet a Corvinus Egyetem Nemzetközi Tanulmányok Intézetében

2009. december 2-án Ahmad Abdelrazek palesztin nagykövet volt a Budapesti Corvinus Egyetem Nemzetközi Tanulmányok Intézetének a vendége. Ahmad Abdelrazek nagykövet a libanoni fővárosban, Bejrútban született, tanulmányait Párizsban végezte. 1977-től 2006-ig Franciaországban dolgozott különböző pozíciókban, egyebek mellett a Palesztin Felszabadítási Szervezet nagykövete volt az UNESCO-nál. A budapesti palesztin nagykövet státuszt 2006 óta tölti be.

A nagykövet kifejezte örömét, hogy ismét alkalom adódott, hogy előadást tartson a Budapesti Corvinus Egyetemen. Előadásának *A békefolyamat: Csalódottság és remény* címet adta.

Csalódottsága abban nyilvánult meg leginkább, hogy a 1990-es évek elején fellendült béketárgyalási folyamatok és megegyezések (Oslo, 1993; Oslo-2, 1995) mostanra teljesen abbamaradtak. Ebben semelyik fél sem volt érdekelt, de sok kül- és belpolitikai esemény vezetett erre az eredményre. Ezek között említette a nagykövet Jichak Rabin, izraeli miniszterelnök meggyilkolását, amely után az új izraeli kormány nem szorgalmazta a tárgyalások újrafelvételét. Nyilvánvalóvá vált, hogy az izraeli jobboldali csoportok igencsak rossz szemmel nézik a Nyugati Parttal kapcsolatban tervezett változtatásokat.

Időben visszatekintve a nagykövet nyomatékosította azt, hogy a palesztinok több különböző nemzetközileg hivatalosan elismert fórumon kaptak már szabad kezet saját országuk megteremtésére. Említette a 242.sz. ENSZ BT határozatot, amelyet az 1967. évi „hat napos háború" után bocsátott ki a szervezet. Ez felszólította Izraelt arra, hogy vonja ki csapatait az elfoglalt területekről. (A határozat problematikus mivolta abban jelentkezett, hogy a francia és az angol szövegezés egy névelőben eltér egymástól, amely viszont az egész határozat tartalmát megváltoztatja. Azóta is ezt a kibúvót használja Izrael). A palesztinok az Izraellel kötendő béke egyik feltételeként mindig is azt jelölték meg, hogy Izrael vonuljon vissza az 1967. június 4-i határok mögé. A nagykövet azonban felhívta a figyelmet arra, hogy a Palesztin Nemzeti Hatóság tudatában van annak, hogy ennek kivitelezése ma már nem lehetséges, ugyanis 1967-től kezdve elkezdődött a zsidó telepek létrehozása, amely mára azt eredményezte, hogy több mint 285.000 zsidó telepes él a Nyugati Part területén. Abdelrazek nyomatékosította a hivatalos palesztin véleményt, miszerint, ha a területeket méltányosan osztanák meg, valamint a palesztinok igazságos anyagi, illetve területi kompenzációkban részesülnének (a korábban felajánlott Negav sivatagi területek nem képezhetik tárgyalás alapját), véleménye szerint lehetséges lenne a békekötés. Már ezt is hatalmas kompromisszumnak tekinti a palesztin nép irányából.

Ennek viszont alapfeltételeként jegyezte azt meg, hogy Izraelnek haladéktalanul le kell állítania az új telepek építését, amelyre már az amerikai elnök, Barack Obama 2009. június 4-i kairói beszédében felszólította Izraelt. A nagykövet tapasztalatai szerint az új amerikai elnökkel kapcsolatban a palesztin nép először igen optimista

volt, de elmondása szerint ez az optimizmus mostanra igencsak csökkent. Arra a kérdésre, hogy mi a véleménye az izraeli miniszterelnök, Benjamin Netanjahu 2009. október 25-én kiadott nyilatkozatáról, azt válaszolta, hogy mindez egyáltalán nem hatékony telepespolitika, és nem irányoz elő semmiféle változást. Szerinte a tíz hónapig tartó „befagyasztási politika" csak időt hagy Izraelnek arra, hogy az eddig engedélyezett 3000 új építkezést kivitelezze, majd a tíz hónap leteltével mindent folytassanak újra. Véleménye szerint az izraeli politikai elit nem érdekelt jelenleg a telepek visszavonásában, amely tragikus konzekvenciákat von maga után. A nagykövet hozzátette, hogy az egyetlen járható út a „két államos" megoldás kivitelezése lenne, amelyet csak akkor lehet elérni, ha Izrael hajlandó kompromisszumot kötni a telepek kapcsán. Hozzátette, félő, hogy a „ két államos" megoldás már csak pár évig lesz lehetséges, hiszen amennyiben Izrael nem fagyasztja be az új telepek létrehozatalát képtelenség lesz megosztani a földeket.

A Palesztin Nemzeti Hatóság másik kulcsfontosságú kérdésköre, a tárgyalás alapját sem képező Kelet-Jeruzsálem. Ugyanis a leendő Palesztin Állam fővárosának az elsöprő többség Kelet-Jeruzsálemet tekinti. Jelenleg Kelet-Jeruzsálemben csaknem 200.000 zsidó telepes él, és az új, Netanjahu által meghirdetett telepes politika Kelet-Jeruzsálemre nem vonatkozik. Abdelrazek hangsúlyozta, hogy a palesztin népnek állam híján jelenleg csak az identitása a biztos pont, egyebek mellett ezért ragaszkodnak ennyire Kelet-Jeruzsálemhez. Részletezte a nagykövet azt az izraeli politikát, amellyel Izrael segíti a fiatal palesztinokat külföldi tanulmányok végzésében, hiszen bizonyos számú év eltelte után elvesztik a Kelet-Jeruzsálemi tartózkodási engedélyüket, ezzel pedig a létjogosultságukat arra, hogy ott éljenek. A mindenkori izraeli kormány ezzel is próbálja javítani a Kelet-Jeruzsálemre vonatkozó statisztikákat, hogy ha egyszer végső döntésre kerülne sor, akkor a demográfiai adatok lehetőleg nekik kedvezzenek. A nagykövet szerint így azonban a tárgyalásokig sem fognak eljutni, mert Jeruzsálemet a palesztinok semmi esetben sem adják fel.

A nagykövet az előadás maradék részében az igen sürgető és aggasztó problémát, a vízkérdést elemezte. Elmondása alapján a közös használatban lévő Jordán folyó kihasználtsága hihetetlen módon egyoldalú, valamint az elfoglalt területeken az izraeliek megtagadják a palesztin lakosságtól a közös vízkészletekhez való hozzáférést. Palesztin adatok alapján egy palesztinra egy nap 70 liter víz jut, míg egy izraeli állampolgárra 300 liter. (Ezt az Amnesty International 2007. október 27-i cikke is megerősíti). A nagykövet szerint ezen haladéktalanul változtatni kell, mert az izraeli magatartás alapvető emberi jogokat sért.

Arra kérdésre a válasza, hogy hogyan képzelhető el az izraeli palesztin kapcsolatfelvétel, amikor a Palesztin Nemzeti Hatóság oly megosztott (Nyugati parton a konzervatívabb Fatah, míg 2007 óta Gázában a radikális Hamasz kormányoz, amelyek között a kapcsolat meglehetősen hűvös) az volt, hogy ha komoly szándékot lehetne felfedezni az izraeli félnél a tárgyalások ismételt felvétele kapcsán, akkor a Fatah mindent elkövetne, hogy a politikai megosztottság problémáját orvosolja.

Mindenestre Ahmad Abdelrazek palesztin nagykövet összefoglalásképpen elmondta azt, hogy szeretnék, ha Izraellel fel tudnának építeni egy ütemtervet a tárgyalások további alakulása szempontjából. Habár a jelent és a közeljövőt némileg pesszimistán látja, de nagyon bízik abban, hogy a felek, saját érdekükben képesek lesznek kompromisszumok kötésére, és tíz éven belül megszülethetnek a végleges határok, és ezzel az önálló Palesztin Állam is.

(Sávai Rita)